

Slika 14

Struktura prihodkov Zavoda po vrstah prihodkov (ekonomska klasifikacija) v letu 2003.

plačanimi prispevki za vse vrste zavezancev vodi Davčna uprava Republike Slovenije. Po evidencah Davčne uprave Republike Slovenije na dan 31. 12. 2003 znašajo neplačani prispevki:

1. za dospel in neporavnane obveznosti pravnih oseb iz naslova prispevkov za zdravstveno zavarovanje 1.002 milijonov tolarjev (začasni podatki), kar je v primerjavi s stanjem na dan 31. 5. 2002 za 645 milijonov tolarjev več (od 30. 6. 2002 dalje je evidenco teh podatkov prevzela od Agencije za plačilni promet Davčna uprava Republike Slovenije, ki nam za stanje 31. 12. 2002 ni posredovala podatkov),
2. za zasebnike in kmete 9.031 milijonov tolarjev (podatki izkazujejo stanje na dan 30. 11. 2003 ki so zadnji znani in posredovani s strani Davčne uprave Republike Slovenije), od tega so zamudne obresti 190 milijonov tolarjev. Dolg iz preteklih let (pred letom 2003) znaša 8.311 milijonov tolarjev, kar pomeni, da se je dolg v letu 2003 glede na stanje dolga leta 2002 povečal za 720 milijonov tolarjev. Ob tem velja opomniti, da primerjave podatkov po evidencah o neplačanih prispevkih za obvezno zdravstveno zavarovanje za samozaposlene in kmete na eni strani in za pravne osebe na drugi strani ne odražajo realnega stanja. Struktura neplačanih prispevkov kaže, da je delež neplačanih prispevkov samozaposlenih in kmetov bistveno višji (5,3 %) od deleža neplačanih prispevkov pravnih oseb (0,3 %), pri čemer pa pravne osebe vplačajo 24,6 krat več prispevkov kot samozaposleni in kmetje skupaj. Po Zakonu o prispevkih za socialno varnost namreč velja, da so prvi dolžni plačati prispevke za obvezno zdravstveno zavarovanje v višini, ki jim jo odmeri davčni urad, do 15. dne v mesecu za pretekli mesec. Za pravne osebe pa ta obveznost nastopi šele ob vsakokratnem izplačilu osebnih prejemkov zaposlenim, ko morajo davčnemu uradu oddati obrazec REK-1, v katerem izkažejo obveznost za plačilo davkov in prispevkov iz in na osebne prejemke. Če zavezanci osebnih prejemkov ne izplačujejo po več mesecev, tudi ne izkazujejo nobene obveznosti za plačilo prispevkov v tem obdobju. Za odpravo te nedoslednosti je Zavod predlagal spremembo ustrezne zakonodaje, a ta že na samem začetku ni našla podpore.
3. Za storitve Davčne uprave Republike Slovenije Zavod plačuje 0,3 % od odvedenih prispevkov za zdravstveno zavarovanje, kar je v letu 2003 znašalo 1.016 milijonov tolarjev in predstavlja kar 23,1 % materialnih stroškov službe Zavoda. Glede na velik znesek, ki ga Zavod mora plačevati Davčni upravi Republike Slovenije na eni strani ter neažurno vodene evidence Davčne uprave Republike Slovenije in neučinkovite izterjave, je Zavod že večkrat predlagal, da se ga oprosti plačila provizije Davčni upravi Republike Slovenije od odvedenih prispevkov, saj gre za javnofinančne prihodke. Žal v svojih zahtevah Zavod ni uspel, čeravno ugotavljamo, da pa je bil Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje te provizije oproščen; prav tako pa tudi država ne plačuje Davčni upravi Republike Slovenije provizije od odvedenih davkov in taks.
4. Z Zakonom o poravnavi odloženih davkov in prispevkov (Ur.list št. 68/1994) znašajo odložena plačila prispevkov za obvezno zdrav-

Podatki kažejo, da se finančna disciplina plačevanja prispevkov ne izboljšuje.

stveno zavarovanje 2.554 milijonov tolarjev (10,79 milijonov evrov) po stanju na dan 31. 12. 2003. V tem znesku je največji delež odloženih plačil prispevkov za javno podjetje Slovenske železnice, kateremu je bilo z zakonom do 25. 7. 2001 plačevanje prispevkov in davkov odloženo. Zakonsko odloženi prispevki znašajo 3.420 milijonov tolarjev (14,8 milijonov evrov). V skladu z omenjenim zakonom tekoče poravnava odložene prispevke. Plačali so 17 zaporednih mesečnih obrokov (višina enega obroka je 309.469,49 evrov, oziroma 73 milijonov tolarjev) v skupnem znesku 1.222 milijonov tolarjev (5,26 milijonov evrov). Na dan 31. 12. 2003 tako znašajo odloženi prispevki še 2.271 milijonov tolarjev (9,6 milijona evrov).

Za večino drugih podjetij, ki odloženih prispevkov za zdravstveno zavarovanje niso poravnale v predpisanem roku, v skupnem znesku 283 milijonov tolarjev, je bil uveden stečajni postopek, tako da je zanje težko napovedati ali sploh bodo kdaj plačani.

5. V skladu z zakonom o ukrepih za sanacijo gospodarskega položaja TAM Maribor, d.d. in njegovih odvisnih družb ter avtomontaže AM BUS, d.o.o. Ljubljana so bili neplačani odloženi prispevki za podjetje TAM Maribor v višini 289 milijonov tolarjev in za podjetje AM BUS Ljubljana v višini 42 milijonov tolarjev (skupaj 331 milijonov tolarjev po stanju na dan 31. 12. 1994) spremenjeni v kapitalski delež teh podjetij. Obe podjetji sta v stečajnem postopku, zato obstaja resen dvom, da bi bili ti prispevki oziroma kapitalski deleži kadarkoli poravnani.
6. V skladu z določili Meril za odlog, zmanjšanje ali odpis prispevkov za obvezno zdravstveno zavarovanje je Zavod v letu 2003 odpisal za 304 milijone tolarjev prispevkov in zamudnih obresti zavezancem, ki so izpolnjevali pogoje.

Povzetek neplačanih, odloženih in odpisanih prispevkov ter spremembo neplačanih prispevkov v kapitalске deleže so navedeni v tabeli 37.

4.2.2.2. Odhodki

Zaradi boljše razumljivosti in uporabljene metodologije prikaza v vseh dosedanjih poslovnih poročilih, prikazujemo realizacijo odhodkov Zavoda v letu 2003 po namenih porabe sredstev.

Celotni odhodki Zavoda so leta 2003 znašali 378.870 milijonov tolarjev. V primerjavi z letom 2002 so bili za 8,5 % oziroma realno za 2,7 % večji. Do realne rasti odhodkov je prišlo zaradi (1) povečanih odhodkov za zdravstvene storitve, (2) povečanih odhodkov za zdravila in medicinsko tehnične pripomočke ter (3) odhodkov za denarne dajatve. Primerjava realne rasti odhodkov v zadnjih sedmih letih poslovanja Zavoda kaže, da je bila realna rast v letu 2003 najnižja (povprečna letna realna rast odhodkov v obdobju 1997 – 2002 je znašala 4,5 %).

Odhodke Zavoda sestavljajo:

- odhodki zdravstvene dejavnosti, kamor sodijo odhodki za zdravstvene storitve, zdravila, medicinsko tehnične pripomočke, krvne derivate, socialno medicino, odhodki za zdravljenje v tujini – napotitve in iz naslova mednarodnih zavarovanj, ki so prikazani v okviru postavk tekoči transferi v javne zavode, transferi neprofitnim organizacijam in ustanovam in tekoči transferi neprofitnim organizacijam v tujini,

Tabela 37

Neplačani, odloženi in odpisani prispevki ter prispevki, spremenjeni v kapitalске deleže na dan 31. 12. 2003.

PRISPEVKI:	v tisoč tolarjih
– neplačani prispevki	10.033.488
– zakonsko odloženi prispevki	2.554.079
– prispevki, spremenjeni v kapitalске deleže	330.677
SKUPAJ	12.918.244
– odpisani prispevki v letu 2003	304.378

Primerjava realne rasti odhodkov v zadnjih sedmih letih poslovanja Zavoda kaže, da je bila realna rast v letu 2003 najnižja.

Tabela 38

Zavodovi odhodki v letu 2003 v primerjavi z realizacijo leta 2002 in s finančnim načrtom za leto 2003.

v tisoč tolarjih

ODHODKI	realizacija		finančni načrt		FN prerezpor.		realizacija		indeks		
	2002	str.	2003	str.	2003	str.	2003	str.	5 =	6 =	7 =
	1		2		3		4		4/1	4/2	4/2
1. Odh. za osnovno zdr. varstvo	62.032.765	17,8	66.715.033	17,5	66.833.752	17,6	66.835.022	17,6	107,7	100,2	100,0
2. Odh. za bolnišnično zdravljenje	152.524.049	43,7	168.969.523	44,2	164.895.867	43,4	165.239.412	43,6	108,3	97,8	100,2
3. Odh. za zdraviliško zdravljenje	3.401.343	1,0	3.664.230	1,0	3.531.329	0,9	3.533.005	0,9	103,9	96,4	100,0
4. Odh. za lekarniško dejavnost	5.350.087	1,5	5.644.343	1,5	5.707.766	1,5	5.677.330	1,5	106,1	100,6	99,5
5. Odh. za socialne zavode	16.201.087	4,6	17.588.824	4,6	17.415.392	4,6	17.371.651	4,6	107,2	98,8	99,7
6. Odh. za ostale neprofitne ust.	932.756	0,3	1.048.100	0,3	1.052.078	0,3	971.771	0,3	104,2	92,7	92,4
SKUPAJ ZDRAV. STORITVE (1-6)	240.442.087	68,9	263.630.053	69,0	259.436.184	68,3	259.628.191	68,5	108,0	98,5	100,1
7. Zdravila in med.teh.pripomočki	57.777.717	16,5	63.023.843	16,5	65.292.783	17,2	64.936.599	17,1	112,4	103,0	99,5
- za zdravila	46.300.489	13,3	50.445.702	13,2	52.669.121	13,9	52.343.939	13,8	113,1	103,8	99,4
- za med.tehnične pripomočke	9.142.559	2,6	10.110.568	2,6	10.068.217	2,7	10.077.370	2,7	110,2	99,7	100,1
- za preskrbo s krvjo in soc. med.	2.334.669	0,7	2.467.573	0,6	2.555.445	0,7	2.515.290	0,7	107,7	101,9	98,4
8. Zdravljenje v tujini – napotitve	560.421	0,2	603.866	0,2	625.757	0,2	729.734	0,2	130,2	120,8	116,6
9. Mednarodno zavarovanje:	2.620.797	0,8	2.898.000	0,8	2.549.947	0,7	2.375.207	0,6	90,6	82,0	93,1
- slovenski zavarovanci:	2.047.773	0,6	2.300.000	0,6	1.833.008	0,5	1.715.854	0,5	83,8	74,6	93,6
° dejanska povračila	258.208	0,1	423.200	0,1	337.273	0,1	315.769	0,1	122,3	74,6	93,6
° pavšalna povračila	1.789.565	0,5	1.876.800	0,5	1.495.735	0,4	1.400.085	0,4	78,2	74,6	93,6
- tuji zavarovanci	573.024	0,2	598.000	0,2	716.939	0,2	659.353	0,2	115,1	110,3	92,0
SKUPAJ DRUGA ZDRA. DEJ (7-9)	60.958.935	17,5	66.525.709	17,4	68.468.487	18,0	68.041.540	18,0	111,6	102,3	99,4
10. Odhodki za delo Zavoda skupaj:	10.145.803	2,9	10.207.028	2,7	10.454.560	2,8	10.136.228	2,7	99,9	99,3	97,0
- plače in drugi izdatki zaposlenih	3.804.237	1,1	4.171.335	1,1	4.170.381	1,1	4.098.725	1,1	107,7	98,3	98,3
- prispevki delodajalca	543.459	0,2	596.055	0,2	593.076	0,2	583.591	0,2	107,4	97,9	98,4
- materialni stroški	4.631.067	1,3	4.439.036	1,2	4.568.026	1,2	4.398.131	1,2	95,0	99,1	96,3
- investicijski odhodki	1.167.040	0,3	1.000.600	0,3	1.123.077	0,3	1.055.781	0,3	90,5	105,5	94,0
11. Drugi odhodki skupaj:	37.302.158	10,7	41.272.983	10,8	40.953.892	10,8	40.466.607	10,7	108,5	98,0	98,8
- za nadomestila odsotnosti	34.894.829	10,0	39.037.281	10,2	38.360.218	10,1	37.922.583	10,0	108,7	97,1	98,9
- za pogrebne, posmrtnine	1.850.372	0,5	1.952.143	0,5	2.220.014	0,6	2.147.572	0,6	116,1	110,0	96,7
- za potne str., dnevnice, prevoze	556.935	0,2	283.559	0,1	373.660	0,1	396.452	0,1	71,2	139,8	106,1
12. Obresti od zadolževanja	314.167	0,1	400.000	0,1	573.793	0,2	578.303	0,2	184,1	144,6	100,8
13. Ostalo	18.956	0,0	18.956	0,0	18.956	0,0	18.956	0,0	100,0	100,0	100,0
SKUPAJ ODHODKI (1-13)	349.182.106	100,0	382.054.727	100,0	379.905.872	100,0	378.869.825	100,0	108,5	99,2	99,7
primanjkljaj	-8.769.457		-12.985.551		-12.985.551		-11.344.511				

- denarne dajatve (nadomestila odsotnosti, pogrebne, posmrtnine, potni stroški, dnevnice, stroški prevoza), ki so prikazane v okviru postavke transferi posameznikom in gospodinjstvom,
- odhodki za delo strokovne službe Zavoda, ki so povezani z izvajanjem dejavnosti Zavoda, in so prikazani v okviru postavk tekoči odhodki in investicijski odhodki,
- obresti od zadolževanja, ki so evidentirani v postavki plačila domačih obresti.

Glavne skupine odhodkov iz tabele 38 so prikazane tudi na sliki 15).

Realizirani odhodki v letu 2003 so za 3.185 milijonov tolarjev oziroma za 0,8 % pod načrtovanimi po dopoljenem finančnem načrtu (tabela 38) oziroma za 0,3 % pod načrtovanimi po prerazporeditvi sredstev po namenih porabe. Nedoseganje načrtovanih odhodkov je posledica predvsem manjših odhodkov za bolnišnično dejavnost, odhodkov iz naslova konvencij in manjših odhodkov za nadomestila.

Odhodki za zdravstvene dejavnosti

Odhodki za zdravstvene dejavnosti predstavljajo 86,4 % vseh odhodkov Zavoda. Deleži odhodkov za zdravstvene dejavnosti so prikazani na sliki 16.

Odhodki za zdravstvene storitve, ki obsegajo izdatke za osnovno, specialistično ambulantno, bolnišnično, zdraviliško, lekarniško dejavnost

in dejavnost socialnih zavodov ter ostale neprofitne ustanove in so v letu 2003 znašali 259.628 milijonov tolarjev, kar predstavljajo 68,5 % vseh odhodkov Zavoda. V primerjavi z letom 2002 so bili večji za 8 % in so dosegli 2,3 % realno rast. V skladu z ekonomsko klasifikacijo Zavod te odhodke (razen odhodkov za neprofitne ustanove) kalkulatивно razdeli na tri vrste transference odhodkov: sredstva za plače, ki predstavljajo 49,1 % ali 126.883 milijonov tolarjev, sredstva za prispevke delodajalca, ki predstavljajo 10,6 % oziroma 27.449 milijonov tolarjev in sredstva za materialne stroške z amortizacijo, ki predstavljajo 40,3 % oziroma 104.270 milijonov tolarjev. V okviru kalkulatивно izkazanih odhodkov za plače v zdravstvenih storitvah je po kalkulativnih ocenah za plače zdravnikov predvideno 43,3 milijard tolarjev. Odhodki za ostale neprofitne organizacije znašajo 972 milijonov tolarjev in so po ekonomski klasifikaciji prikazani v okviru postavke transferi neprofitnim organizacijam in ustanovam.

Odhodki za zdravstvene storitve so bili v skladu z načrtovanimi po prerazporeditvi sredstev oziroma so dosegli 98,5 % dopolnjenega finančnega načrta za leto 2003. Razlogi za nedoseganje plana so: (1) neuresničitev načrtovane rasti izhodiščne plače v negospodarstvu (odhodki so manjši za okoli 1,2 milijarde tolarjev), (2) prenos odhodkov iz naslova rednega triletnega napredovanja od 1. 5. 2003 v leto 2004 v višini 860 milijonov tolarjev (na letni ravni znašajo odhodki iz tega naslova 1.470 milijonov tolarjev), (3) prenos plačil do pogodbenih vrednosti v leto 2004 ob poračunu za leto 2003.

Odhodki za osnovno zdravstveno dejavnost so bili v primerjavi z letom 2002 večji za 7,7 % (2 % realna rast) ter so bili v skladu z načrtovanimi.

Odhodki za specialistično ambulantno in bolnišnično zdravljenje so bili v primerjavi z preteklim letom večji za 8,3 % (2,6 % realna rast) ter dosegli 97,8 % dopolnjenega finančnega načrta za leto 2003.

Odhodki za zdraviliško zdravljenje so bili nominalno večji za 3,9 % v primerjavi z letom 2002 in so bili pod načrtovanimi. Torej ti odhodki niso realno porasli.

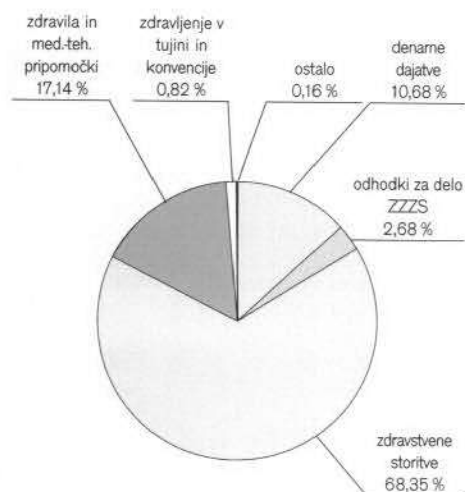
Odhodki za lekarniško dejavnost so bili v skladu z načrtovanimi in izkazujejo le 0,5 % realno rast.

Odhodki za socialne zavode so bili v primerjavi z letom 2002 večji za 7,2 % (1,5 % realna rast) in so bili nekoliko pod načrtovanimi zaradi tega, ker načrtovana širitev kapacitet ni bila izvedena.

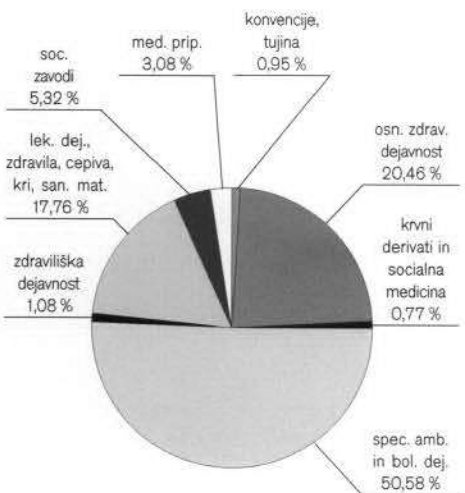
Odhodki za neprofitne organizacije so dosegli okoli 93 % finančnega načrta za leto 2003, v primerjavi z predhodnim letom pa do bili večji le za 4,2 %. Med neprofitne organizacije sodijo dobrodelne organizacije, društva in podobne ustanove, ki izvajajo tudi zdravstvene programe v javnem interesu. Med te odhodke so vključene tudi posebne pravice iz obveznega zdravstvenega zavarovanja, sofinanciranje zdravstvenega letovanja otrok, helikopterski reševalni prevozi ipd.

Pri primerjavi odhodkov za zdravstvene storitve za več let nazaj podatki kažejo vsakoletno realno povečanje odhodkov za zdravstvene storitve. To velja tudi za leto 2003, čeravno po realno najnižji stopnji.

Odhodki za zdravstvene storitve, preračunani na prebivalca, so v letu 2003 znašali 129.949 tolarjev oziroma 52.466 tolarjev v stalnih cenah leta 1993 (slika IV v predgovoru in komentar).

Slika 15
Struktura odhodkov Zavoda v letu 2003.

Slika 16
Struktura odhodkov samo za zdravstvene dejavnosti Zavoda v letu 2003 (brez deleža za denarna nadomestila, za delo Zavoda in ostalih odhodkov).

Odhodki za zdravila, medicinsko-tehnične pripomočke, kri in socialno medicino so v letu 2003 znašali 64.937 milijonov tolarjev in so za 3 % presegle dopolnjen finančni načrt. V primerjavi z letom 2002 so bili večji za 12,4 %, kar predstavlja 6,5 % realno rast. Odhodki te skupine predstavljajo v strukturi odhodkov Zavoda 17,1 % delež, zato ima njihovo gibanje (predvsem odhodki za zdravila) pomemben vpliv na celotne odhodke Zavoda. Ti odhodki so po ekonomski klasifikaciji prikazani v okviru postavke tekoči transferi v javne zavode in druge izvajalce javnih služb.

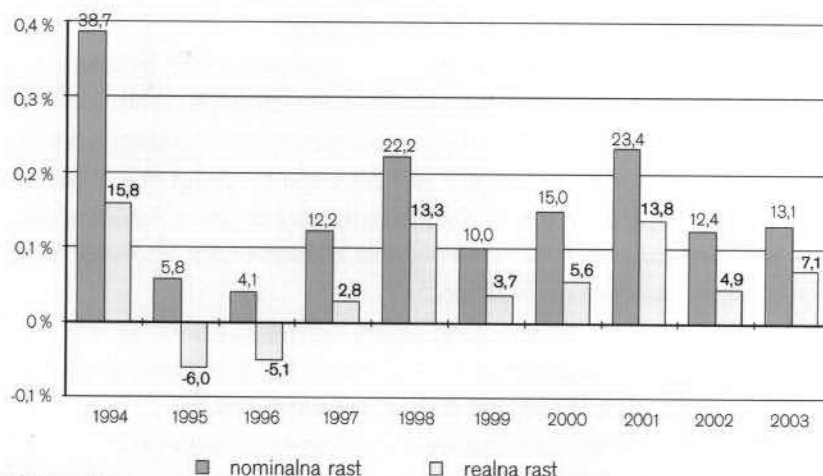
Na te odhodke so najbolj vplivali **izdatki za zdravila**, ki so znašali 52.344 milijonov tolarjev in so za 3.450 milijonov tolarjev realno večji. V primerjavi z letom 2002 so porasli za 13,1 % oziroma realno za 7,1 %. Glede na leto 2002 se je ponovno povečal tudi njihov strukturni delež v celotnih odhodkov Zavoda za 0,5 odstotne točke (slika IV v predgovoru in poglavje 3.1.4.).

Novembra 2003 je bil uveden sistem medsebojno zamenljivih zdravil in referenčnih cen. Sprememba sistema je povzročila takojšnje reagiranje zavarovancev, izvajalcev, proizvajalcev in distributerjev zdravil. Pred uvedbo je prišlo do povečanja porabe (zaloge) takoj po uvedbi sistema pa je prišlo do pomembnega znižanja. Nižje cene zdravil so vplivale na manjše odhodke Zavoda za zdravila v zadnjih dveh mesecih leta 2003.

Realna rast odhodkov za zdravila je bila v letu 2003 (7,1 %) večja kot leta 2002 (4,6 %), a kljub temu nižja kot leta 2001 (13,8 %). Primerjave v realni rasti za obdobje zadnjih deset let so prikazane v sliki 17.

Odhodki za medicinsko-tehnične pripomočke so v letu 2003 znašali 10.077 milijonov tolarjev in so v skladu z načrtovanimi. V primerjavi z letom 2002 so se odhodki nominalno povečali za 10,2 %, realno za 4,4 %. Na povečanje so najbolj vplivale spremembe in dopolnitve Pravil obveznega zdravstvenega zavarovanja v letu 2003, ki so uvedle pravico do uporabe novih medicinsko tehničnih pripomočkov, npr. digitalni slušni aparat, inzulinške črpalke za otroke do 15. leta. Do povečanja odhodkov je prišlo tudi zaradi večje porabe iz naslova obstoječih pravic do medicinsko tehničnih (npr. proteze udov, vozički in ostali pripomočki za gibanje, stojo in sedenje, pripomočki pri umetno speljanem črevesju, pripomočki pri težavah z odvajanjem seča, kanile ipd.).

Odhodki za osnovno zdravstveno dejavnost so bili v primerjavi z letom 2002 večji za 7,7 % (2 % realna rast) ter so bili v skladu z načrtovanimi.

Slika 17

Nominalna in realna rast izdatkov za zdravila od leta 1994 do 2003.

Odhodki za kri, krvne derivate, cepiva in distribucijo cepiva so bili v primerjavi z letom 2002 večji za 7,7 % in so bili v skladu z načrtovanimi.

Odhodki za zdravljenje v tujini – napotitve in odhodki za mednarodno zavarovanje so znašali skupno 3.105 milijonov tolarjev. Ti odhodki so prikazani v okviru postavke tekoči transferi v tujino in delno v okviru postavke tekoči transferi v javne zavode in druge izvajalce javnih služb.

Za zdravljenje v tujini je bilo porabljeno 730 milijonov tolarjev, kar je za 30,2 % več kot leta 2002. Pri tem ne beležimo več napotitev na zdravljenje v tujino kot je to bilo v preteklih letih. Do porasta tovrstnih odhodkov je prišlo predvsem zaradi napotitev v tujino za izvajanje zelo zahtevnih zdravljenj (npr. srčne operacije, presaditev kostnega mozga).

Odhodki iz naslova mednarodnega zavarovanja predstavljajo povračila stroškov za zdravstvene storitve in material za zavarovance, ki začasno oziroma stalno bivajo v drugi državi (tekoči transferi v tujino) in za tuje zavarovance, ki začasno bivajo v Republiki Sloveniji (tekoči transferi v javne zavode in druge izvajalce javnih služb). Pravice med državami so urejene z bilateralnimi sporazumi, po katerih se stroški zdravljenja z nekaterimi državami obračunavajo po dejanskih stroških, z drugimi pa v dogovorjenem pavšalnem znesku. Tovrstni odhodki so leta 2003 znašali 2.375 milijonov tolarjev, od tega je bilo namenjeno za povračila stroškov, ki so jih uveljavljali slovenski zavarovanci zaradi zdravljenja v tujini 1.716 milijonov tolarjev, povračil stroškov, ki so jih uveljavljali tuji zavarovanci pa je bilo za 659 milijonov tolarjev. V primerjavi z letom 2002 so bili ti odhodki nižji za 9,4 %, prav tako pa niso dosegli načrtovanih po dopoljenem finančnem načrtu. Odstopanja od finančnega načrta so bolj posledica previsokih predvidevanj v finančnem načrtu. Proces medsebojnega priznavanja obveznosti in plačila teh obveznosti so praviloma dolgotrajni v skladu s protokoli, ki jih predvidevajo meddržavne pogodbe. Največ odhodkov po sporazumih z drugimi državami je bilo realiziranih na osnovi sporazuma z Republiko Hrvaško v višini 1.478 milijonov tolarjev, od tega je bilo plačano po pavšalnem obračunu za 1.400 milijonov tolarjev, po dejanskih stroških pa 78 milijonov tolarjev.

Denarne dajatve

Denarne dajatve za pravice iz obveznega zdravstvenega zavarovanja vključujejo nadomestila odsotnosti, pogrebnine, posmrtnine, potne stroške ter dnevnice. Ti odhodki so bili v letu 2003 realizirani v višini 40.467 milijonov tolarjev in so za 2 % ali za 806 milijonov tolarjev pod načrtovanimi. V primerjavi z lanskoletno realizacijo so nominalno večji za 8,5 %, realno pa za 2,7 %.

Največji delež v denarnih dajatev imajo **nadomestila za odsotnost z dela**. V letu 2003 so bila izplačana nadomestila v višini 37.923 milijonov tolarjev, kar je za 8,7 % več v primerjavi z letom 2002, oziroma realno za 2,9 %. Ob primerjavi teh odhodkov z rastjo osnove za izplačilo boleznin (9,6 % rast plač v letu 2002) ugotovimo, da ti odhodki dejansko realno niso porasli.

Na izgubljene delovne dneve je največ vplivalo povečanje števila izgubljenih delovnih dni zaradi nege, temu sledijo odsotnosti zaradi poškodb pri delu ter nenazadnje nova zakonodaja, ki je poveča obveznosti

Realna rast odhodkov za zdravila je bila v letu 2003 (7,1 %) večja kot leta 2002 (4,6 %), a kljub temu nižja kot leta 2001 (13,8 %).

Odhodki za denarna nadomestila so bili v letu 2003 v primerjavi z lanskoletno realizacijo so nominalno večji za 8,5 %, realno pa za 2,7 %.

Zavoda za plačilo (nov Zakon o delovnih razmerjih, sprememba Zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti). V letu 2003 je imel Zavod za 515 milijonov tolarjev dodatnih odhodkov (načrtovano je bilo 2 milijardi tolarjev) zaradi povečanih obveznosti po novi delovni zakonodaji. Na osnovi Zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti so v letu 2003 nastali odhodki za nadomestila iz tega naslova v znesku 279 milijonov tolarjev.

Denarna povračila za **pogrebne in posmrtnine** so bila realizirana v višini 2.147 milijonov tolarjev in so bila za 16,1 % večja v primerjavi z letom 2002. Izkazana 9,9 % realna rast je posledica vzpostavitve prvotnega stanja pravic za pogrebne in posmrtnine iz zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju, kot je veljal pred 22. 12. 2001. Tako pravica do pogrebne in posmrtnine od 11. 7. 2002 ni več odvisna od dohodkovnega statusa umrle zavarovane osebe, ampak se določa v višini 80 % povprečne cene nujnih stroškov pogreba, višina posmrtnine pa v višini 100 % zjamčene plače v Republiki Sloveniji.

Povračila **potnih stroškov, dnevnic in prevozov** v zvezi z zdravljenjem so se prav tako povečala za 47,2 %, in sicer zaradi vzpostavitve pravic do potnih stroškov, ki so veljale pred spremembo zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju, ki je to pravico vzpostavila na stanje, kot je veljala pred uveljavitvijo te spremembe. S spremembo zakona pravica do potnih stroškov ni več mesečno omejena glede na število priznanih napotitev na zdravljenje v drug kraj izven stalnega bivališča.

Odhodki za delo strokovne službe Zavoda

Za delo strokovne službe Zavoda v letu 2003 so nastali odhodki v višini 10.136 milijonov tolarjev in predstavljajo 2,7 % vseh odhodkov Zavoda, kar je za 0,2 strukturnih točk manj kot leta 2002. V izkazu prihodkov in odhodkov Zavoda po ekonomski klasifikaciji se izkazujejo kot tekoči odhodki (v postavkah plače in drugi izdatki zaposlenim, prispevki delodajalca za socialno varnost, izdatki za blago in storitve) in investicijski odhodki.

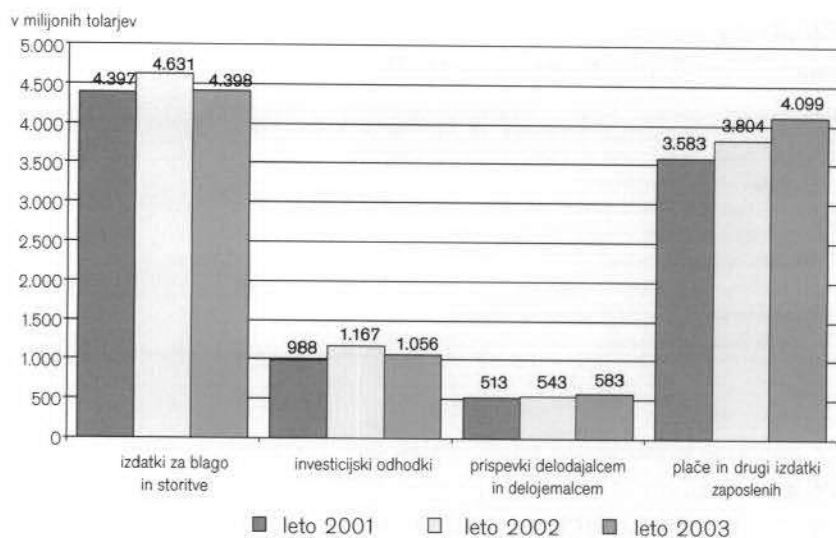
Odhodki za delo službe so bili v skladu z načrtovanimi in enaki odhodkom v letu 2002. Izdatki za blago in storitve predstavljajo 43,4 %, izdatki za plače in drugi izdatki zaposlenim 40,4 %, prispevki delodajalcev za socialno varnost 5,8 %, investicijski odhodki pa 10,4 % vseh odhodkov za delo službe (slika 18).

Izdatki službe za blago in storitve so znašali 4.398 milijonov tolarjev, kar pomeni realno 10 % znižanje glede na leto prej. Manjša poraba je rezultat učinkovitega izpolnjevanja ukrepov za zmanjšanje odhodkov Zavoda. Med njimi so se najbolj zmanjšali odhodki za najemnine in zakupnine (17,2 %), za tekoče vzdrževanje (4,9 %), za izdatke za službena potovanja (27,7 %) in za druge operativne izdatke (14,4 % - manjša provizija za razporejanje javnofinančnih prihodkov iz podračunov za prispevke na podračun Zavoda). Ti ukrepi so bili predvideni in ovrednoteni v finančnem načrtu Zavoda za leto 2003, zato realizacija do finančnega načrta ne kaže odstopanj.

Za delo strokovne službe Zavoda predstavljajo odhodki v višini 10.136 milijonov tolarjev 2,7 % vseh odhodkov Zavoda, kar je za 0,2 strukturnih točk manj kot leta 2002.

* V letu 2003 so za potrebe analiziranja odhodkov iz odhodkov za povračila potnih stroškov in dnevnic izzeta druga povračila zavarovancem v zvezi z zdravljenjem in so prikazana med ustreznimi drugimi odhodki (odhodki za zdravstvene storitve, za zdravila, za medicinsko-tehnične pripomočke itd.). V letu 2002 so tako odhodki za povračila potnih stroškov in dnevnic (brez drugih povračil zavarovancem) znašali 269 milijonov tolarjev.

Slika 18

Odhodki za delo službe Zavoda v letu 2003 v primerjavi z letoma 2001 in 2002.

Izdatki za plače in druge izdatke zaposlenim ter prispevki delodajalcev za socialno varnost so znašali 4.683 milijonov tolarjev ali nominalno 7,6 % več kot lani, kot posledica povečanja izhodiščne plače v letu 2003 za 5,1 %* in povečanja števila zaposlenih iz ur za 0,8 %. Povprečna bruto plača na zaposlenega v Zavodu v letu 2003 je znašala 330.148 tolarjev.

Investicijski odhodki so znašali 1.056 milijonov tolarjev in predstavljajo izdatke za nakup osnovnih sredstev in investicijsko vzdrževanje. Največji delež predstavljajo izdatki za nakup osnovnih sredstev, ki so v letu 2003 znašali 998 milijonov tolarjev. Največ sredstev je bilo namenjenih za nakup strojne in programske opreme (569 milijonov tolarjev), za odkup poslovnih prostorov od Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje na Miklošičevi 24 (270 milijonov tolarjev), novogradnje, rekonstrukcije in adaptacije (82 milijonov tolarjev) ter za nakup pisarniške in biro opreme (59 milijonov tolarjev). Izdatki za investicijsko vzdrževanje vključujejo tekoče vzdrževanje poslovnih stavb in instalacij in so znašali 58 milijonov tolarjev.

Investicijski odhodki so dosegli 94 % finančnega načrta, v primerjavi z letom 2002 pa so manjši za 9,5 %.

Od vseh odhodkov za delo strokovne službe Zavoda je 8,1 % oziroma 825 milijonov tolarjev nastalo v zvezi z dejavnostjo **storitev za trg**. Kriterij za uvrstitev odhodkov povezanih s tržno dejavnostjo je enak tistemu za določanje tržnih prihodkov.

4.2.2.3. Izkaz računa finančnih terjatev in naložb

Izkaz računa finančnih terjatev in naložb izkazuje prejeta vračila danih posojil in prodajo kapitalskih deležev na eni strani in dana posojila ter povečanje kapitalskih deležev na drugi strani. Končno stanje tega računa vpliva na stanje sredstev na računih Zavoda in na višino primanjkljaja.

Povprečna bruto plača na zaposlenega v Zavodu v letu 2003 je znašala 330.148 tolarjev.

* Porast je računat na razdobje in ne na porast izhodiščne plače v januarju 2003 na december 2002

Tabela 39

Izkaz računa finančnih terjatev in naložb na dan 31. 12. 2003.

	v tisoč tolarjih
	leto 2003
I. prejeta vračila danih posojil in prodaja kapitalskih deležev	19.363
A) prejeta vračila danih posojil	7.261
– prejeta vračila danih posojil – od posameznikov	7.261
– prejeta vračila danih posojil državnemu proračunu	0
B) prodaja kapitalskih deležev	12.102
– sredstva, pridobljena s prodajo kapitalskih deležev v finančnih institucijah	12.102
II. dana posojila in povečanje kapitalskih deležev	0
III. prejeta minus dana posojila in sprememba kapitalskih deležev	19.363

Zavod je v letu 2003 prejel vračila danih posojil od posameznikov v višini 7 milijonov tolarjev in s prodajo kapitalskih deležev realiziral 12 milijonov tolarjev (v plačilo so zapadle obveznice Sklada RS za razvoj, ki jih je Zavod dobil na osnovi stanovanjskega zakona).

Zavod v letu 2003 ni dajal posojil, prav tako ni kupoval kapitalskih deležev. Zato je razlika med prejetimi in danimi posojili pozitivna in znaša 19 milijonov tolarjev (tabela 39).

Ob koncu leta je Zavod izkazal že za 18.882 milijonov tolarjev dolga (od tega je znašal dolg iz preteklih let 7.686 milijonov tolarjev, tekoča zadolžitve pa 11.196 milijonov tolarjev).

4.2.2.4. Izkaz računa financiranja

Izkaz računa financiranja izkazuje zadolževanje in odplačila dolga (tabela 40). Zavod se je v letu 2003 zadolževal vse leto (razlogi za zadolževanje Zavoda so podrobneje opisani v prvem poglavju). V letu 2003 se je Zavod kumulativno zadolžil v višini 249.824 milijonov tolarjev. Zadolževanja so predstavljala najetje kredita pri poslovnih bankah (v drugem polletju za obdobje pol leta) in predvsem pri Zakladnici ministrstva za finance. Najeta posojila pri Zakladnici ministrstva za finance so bila povprečno v trinajstih dneh tudi vrnjena (najkrajša ročnost posojila je bila 1 dan, najdaljša pa 29 dni). V letu 2003 je bilo odplačanih za 238.628 milijonov tolarjev posojil, tako da je ob koncu leta Zavod izkazal že za 18.882 milijonov tolarjev dolga (od tega je znašal dolg iz preteklih let 7.686 milijonov tolarjev, tekoča zadolžitve pa 11.196 milijonov tolarjev). Stroški zadolževanja so pojasnjeni v poglavju 4.1.3.

Tabela 40

Izkaz računa financiranja na dan 31. 12. 2003.

	v milijon tolarjev
	leto 2003
I. Domače zadolževanje	18.882.000
– najeti krediti pri poslovnih bankah	8.700.000
– najeti krediti pri državnem proračunu	10.182.000
II. Odplačila domačega dolga	7.686.000
– odplačila kreditov poslovnim bankam	7.686.000
– odplačila kreditov državnemu proračunu	0
Neto zadolževanje	11.196.000

4.3. Izid poslovanja

Zavod je poslovanje v letu 2003 zaključil s primanjkljajem prihodkov nad odhodki v višini 11.345 milijonov tolarjev. Prihodki so znašali 367.525 milijonov tolarjev, odhodki pa 378.870 milijonov tolarjev. Pozitivno stanje računa finančnih terjatev in naložb je vplivalo na zmanjšanje primanjkljaja

Tabela 41

Prihodki in odhodki ter prejemki in izdatki v letu 2003.

	v milijon tolarjev
	leto 2003
A. Bilanca prihodkov in odhodkov:	
prihodki	367.525
odhodki	378.870
primanjkljaj	-11.345
B. Račun finančnih terjatev in naložb:	
prejeta vračila danih posojil in prodaja kapitalskih deležev	19
dana posojila in povečanje kapitalskih deležev	0
prejeta minus dana posojila in sprememba kapitalskih deležev	19
C. Račun financiranja:	
zadolževanje	18.882
odplačila dolga	7.686
neto zadolževanje	11.196
ZMANJŠANJE SREDSTEV NA RAČUNIH (A+B+C)	-130

iz izkaza prihodkov in odhodkov za 19 milijonov tolarjev. Izkazan neodplačan neto dolg v letu 2003 znaša 11.196 milijonov tolarjev in predstavlja glavni vir za financiranje primanjkljaja. Preostala razlika v znesku 130 milijonov tolarjev pa pomeni zmanjšanje sredstev na računih.

Za izkazano zmanjšanje sredstev na računih se je zmanjšal splošni sklad Zavoda v bilanci stanja Zavoda na dan 31.12.2003, kar pomeni, da se je že tako negativni sklad še dodatno zmanjšal (tabela 41).

4.4. Zaključne ugotovitve

Kljub primanjkljaju je Zavod v letu 2003 zagotavljal redno financiranje izvajalcev zdravstvenih storitev v pogodbeno dogovorjenih rokih in pogodbeno dogovorjenem obsegu skladno s splošnim dogovorom in področnimi dogovori za leto 2003 ter tekoče zagotavljal pokrivanje socialnih transferov iz pravic za obvezno zdravstveno zavarovanje.

Primanjkljaj v letu 2003 je bil v primerjavi s primanjkljajem leta 2002 za 29,4% oziroma za 2.576 milijonov tolarjev večji, hkrati pa to pomeni, da Zavod že četrto leto zapored posluje s primanjkljajem. Primanjkljaj leta 2003 je bil manjši od prvotno načrtovanega. Na manjši primanjkljaj sta vplivala predvsem dva dejavnika: prenos določenih plačil po končnem obračunu v leto 2004 (najbolj nedvigovanje plač v javnem sektorju v letu 2003) in pa izvajanje prednostnih aktivnosti, ki so vplivale na zmanjšanje določenih odhodkov. Vendar je bil vpliv slednjega praktično izničen zaradi novih obveznosti Zavoda v letu 2003.

Razkorak med odhodki in prihodki je predvsem posledica vrednostnega prenosa ekonomskih učinkov iz preteklih let (povečanja plač v zdravstvu, visoka realna rast odhodkov za zdravila in nadomestila odsotnosti, davek na dodano vrednost, povečanje obsega dodatnih zdravstvenih programov), delno pa tudi demografskih in socialnoekonomskih pojavov v naši družbi (staranje prebivalstva, podaljševanje življenjske dobe), uvajanje novih, dražjih medicinskih tehnik in zdravil.

Primanjkljaji preteklih let so že v celoti izčrpali lasten vir pokrivanja (splošni sklad), zato je primanjkljaj leta 2003 samo še dodatno vplival na povečanje negativnega splošnega sklada Zavoda. Za tekoče izpolnjevanje obveznosti pa se je Zavod vse leto zadolževal.

Kljub primanjkljaju je Zavod v letu 2003 zagotavljal redno financiranje izvajalcev zdravstvenih storitev v pogodbeno dogovorjenih rokih in pogodbeno dogovorjenem obsegu.